

Poř. č. 18/2002

Stanovisko ke sjednocení výkladu zákonů a jiných právních předpisů k postupu státního zastupitelství po předání trestního stíhání obviněného do ciziny

I. Důvod pro přerušení trestního stíhání podle ustanovení § 173 odst. 1 písm. d) trestního řádu spočívající v tom, že trestní stíhání bylo předáno do ciziny, není naplněn až okamžikem, kdy rozhodne o předání trestního stíhání do ciziny Nejvyšší státní zastupitelství, nýbrž již okamžikem, kdy příslušný státní zástupce, který toto trestní stíhání v České republice vede, podá návrh na převzetí trestního stíhání do ciziny.

II. Státní zástupce po obdržení informace o výsledku trestního řízení vedeného před cizozemským justičním orgánem na základě jím předaného trestního stíhání do ciziny rozhodne o pokračování v trestním stíhání a v průběhu pokračování v trestním stíhání meritorně rozhodne o věci. Tímto rozhodnutím může být podle okolností konkrétního případu zejména:

- zastavení trestního stíhání podle § 172 odst. 1 písm. d) trestního řádu z důvodu uvedeného v § 11 odst. 1 písm. j) trestního řádu,
- zastavení trestního stíhání pro neúčelnost z důvodu uvedeného v § 172 odst. 2 písm. b) trestního řádu,
- podání obžaloby u příslušného tuzemského soudu,
- opětovné přerušení trestního stíhání, a to podle § 173 odst. 1 písm. a) trestního řádu; znovu přerušit trestní stíhání z téhož důvodu lze však jen zcela výjimečně, pokud by nepřicházelo v úvahu jiné rozhodnutí a trestní řízení by nedospělo do stadia podání obžaloby proto, že by se pro nepřítomnost obviněného (a to ani po vyčerpání všech procesních prostředků včetně případného využití prostředků právní pomoci adresované zahraničním justičním orgánům) nepodařilo v potřebném rozsahu objasnit ani základní skutkové okolnosti, bez kterých by nebylo možno ve věci rozhodnout (srov. přiměřeně i § 186 písm. f) trestního řádu).

Odbor trestního řízení Nejvyššího státního zastupitelství předložil na základě poznatku z konkrétní trestní věci zjištěného v souvislosti s výkonem působnosti

podle § 174a tr. ř.¹ k posouzení otázku, zda vzhledem k ustanovení § 173 odst. 2 věty druhé tr. ř. ve spojení s ustanovením § 173 odst. 1 písm. d) tr. ř. po doručení rozhodnutí cizozemského soudu:

- 1) je nutno vždy pokračovat v přerušeném trestním stíhání obviněného,² nebo
- 2) není nutno pokračovat v přerušeném trestním stíhání obviněného, neboť důvod přerušení trestního stíhání nepominul.³

Nejprve nutno zmínit změnu právní úpravy, k níž došlo v důsledku novelizace trestního řádu provedené zákonem č. 265/2001 Sb. Ta doplnila do ustanovení § 173 odst. 1 písm. d) tr. ř. výslovně důvod, pro který lze nyní trestní stíhání přerušit tehdy, bylo-li trestní stíhání předáno do ciziny.⁴ Předchozí úprava znala jen důvody vydání obviněného do ciziny a jeho vyhoštění, takže část praxe užívala tento důvod analogicky, část užívala (*de facto* také analogicky) důvod uvedený v § 173 odst. 1 písm. a) tr. ř. Byl však vysloven názor, že ani takto doplněný nový důvod pro přerušení trestního stíhání není vzhledem ke své formulaci dostačující, toto ustanovení je v praxi nepoužitelné, protože by praxi jen komplikovalo, prodlužovalo a zejména také velmi prodražovalo mezinárodní spolupráci v této oblasti.⁵

¹ Pravomocným usnesením státní zástupkyně OSZ v Trutnově ze dne 2. 1. 2002 sp. zn. 1 Zt 696/99, bylo rozhodnuto jednak podle § 173 odst. 2 tr. ř. o tom, že se pokračuje v trestním stíhání obv. H. L., občana SRN, jednak se jeho trestní stíhání zastavuje podle § 172 odst. 2 písm. b) tr. ř. H. L. bylo dne 25. 7. 1999 sděleno obvinění pro trestný čin podpory a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod občanů podle § 261 tr. zákona, kterého se dopustil tak, že dne 24.7.1999 na příjezdové komunikaci vedle penzionu Marie čp. 70E v B., osadě B., okr. Trutnov v silně podnapilém stavu směrem k ubytovatelům a dalším svědkům pokřikoval fašistický pozdrav "Sieg heil" a přitom vždy pozvedl pravou paži vpřed. Usnesením vyšetřovatele Policie ČR-Okresního úřadu vyšetřování v Trutnově ze dne 23.8.1999 sp. zn. OW-809/99 bylo trestní stíhání proti obviněnému přerušeno podle § 173 odst. 1 písm. d) tr. ř. z důvodů jeho vyhoštění. Vrchní státní zastupitelství v Rostocku vydalo pod sp. zn. 454 Js 2174/2000 rozhodnutí, jímž upustilo od stíhání H. L., předaného orgánům činným v trestním řízení v SRN, s odůvodněním, že byl 22.6.2000 odsouzen v řízení sp. zn. 327 Js 25267/99 Okresním soudem v Bad Doberanu pro nebezpečné ublížení na zdraví k trestu odnětí svobody v trvání deseti měsíců, což státní zastupitelství rozhodující v dané věci považovalo za dostačující, neboť očekávaný trest či nápravné opatření, k němuž by trestní stíhání mohlo vést, neměly vedle již uloženého trestu zásadní význam. Tento názor zastává i státní zástupkyně OSZ v Trutnově. Proto současně s rozhodnutím o pokračování v trestním stíhání obviněného podle § 173 odst. 2 tr. ř. rozhodla o zastavení jeho trestního stíhání podle § 172 odst. 2 písm. b) tr. ř.

² Důvod přerušení zůstává nezměněn (vyhoštění obviněného, jeho vydání do ciziny a po novele trestního řádu též předání trestního stíhání obviněného do ciziny). Po rozhodnutí o pokračování v trestním stíhání musí toto být nějakým způsobem ukončeno. V konkrétním uváděném případě následovalo zhodnocení, že rozhodnutí cizozemského soudu lze považovat za dostačující, a současně bylo rozhodnuto o zastavení trestního stíhání obviněného podle § 172 odst. 2 písm. b) tr. ř.

³ Odbor trestního řízení Nejvyššího státního zastupitelství k tomu dodává, že praxe zřejmě nebude u státních zastupitelství jednotná. Nelze si o ní ani učinit představu, neboť podle jeho poznatků zřejmě na pokyn některých krajských státních zastupitelství okresní státní zastupitelství Nejvyššímu státnímu zastupitelství nedoručují usnesení o zastavení trestního stíhání z důvodů uvedených v § 172 odst. 2 písm. b) tr. ř.

⁴ Nyní toto ustanovení zní: „**bylo-li trestní stíhání předáno do ciziny**, nebo byl-li obviněný vydán do ciziny nebo vyhoštěn.“ Dřívější znění: „je-li obviněný vydán do ciziny nebo vyhoštěn“ tento první důvod neobsahovalo.

⁵ K argumentaci bylo užito příkladu předání konkrétní trestní věci do Slovenské republiky. Podle použitého výkladu by měl příslušný státní zástupce předložit Nejvyššímu státnímu zastupitelství žádost o převzetí trestního stíhání se spisovým materiálem, který nebude obsahovat usnesení o přerušení trestního stíhání. Nejvyšší státní zastupitelství by odeslalo tuto žádost se spisem do Slovenské republiky a vyrozumělo o této skutečnosti příslušné státní zastupitelství. To na základě zmíněného vyrozumění by teprve potom vyhotovilo usnesení o přerušení trestního stíhání podle § 173 odst. 1 písm. d) tr. ř. a zaslalo je Nejvyššímu státnímu zastupitelství. Mezitím by se ale spis z ciziny vrátil zpět z důvodu, že neobsahoval usnesení o přerušení trestního stíhání. Pak by teprve státní

I. K otázce aplikace nového ustanovení § 173 odst. 1 písm. d) tr. ř.

Formulaci „*bylo-li trestní stíhání předáno do ciziny*“ nelze vykládat ryze gramaticky tak, že by trestní stíhání přicházelo v úvahu až po skutečném předání takové trestní věci cizozemským orgánům k dalšímu trestnímu řízení, neboť by to odporovalo smyslu samotného zákona. Je nepochybné, že nedílnou součástí spisového materiálu bude v tomto případě i samotné usnesení o přerušení trestního stíhání. Lze to dovodit i z čl. 21 odst. 1 Evropské úmluvy o předávání trestního řízení publikované pod č. 551/1992 Sb.⁶ Pokud jde o použitý příklad Slovenské republiky, uplatní se toto ustanovení ve vztahu České republiky a Slovenské republiky vzhledem k čl. 29 odst. 1 Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o právní pomoci poskytované justičními orgány a o úpravě některých právních vztahů v občanských a trestních věcech, jež byla uveřejněna pod č. 209/1993 Sb.⁷ Smyslem zákona bylo právě stanovit konkrétně a jednoznačně důvod, pro který lze (resp. je dokonce nutno) přerušit trestní stíhání ve věci, v níž je předáno trestní řízení do ciziny, aby nemuselo být užíváno analogicky ustanovení § 173 odst. 1 písm. a) tr. ř. nebo dokonce analogie ve vztahu k písm. d) tr. ř. v jeho původním znění. Nové znění tohoto ustanovení je třeba vykládat tak, že důvod pro přerušení trestního stíhání **nenastává okamžikem, kdy rozhodne Nejvyšší státní zastupitelství o předání trestního stíhání do ciziny, ale kdy toto „rozhodnutí“⁸ o tom, že se vedené trestní stíhání do ciziny předá, učiní příslušný státní zástupce, který toto trestní řízení v České republice vede, přesněji řečeno když podá Nejvyššímu státnímu zastupitelství návrh na převzetí trestního stíhání do ciziny.** Neboť takové rozhodnutí musí vzniknout primárně u státního zástupce, který je v tuzemsku vede. Za příslušné státní zastupitelství a bez něho je Nejvyšší státní zastupitelství ani učinit nemůže, protože k tomu nemá ze zákona pravomoc.

K odstranění možných pochybností o kompetencích a pravomoci státních zástupců uvnitř soustavy státního zastupitelství nutno ještě dodat, že o předání trestního řízení do ciziny v přípravném řízení trestním bude zpravidla i nadále rozhodovat Nejvyšší státní zastupitelství, byť trestní řád v novelizovaném ustanovení § 383b odst. 2 tr. ř. připouští možnost přímého styku mezi justičními orgány nejen pro případ převzetí trestního stíhání z ciziny, ale i pro jeho předání do ciziny. Je tomu tak za podmínky, že se obviněný nachází na území státu, kterému je trestní stíhání předáváno.⁹ Takový úkon – tj. přímé předání trestního řízení do ciziny – lze však

zástupce Nejvyššího státního zastupitelství připojil ke spisovému materiálu uvedené usnesení a odeslal spis znovu zpět na Slovensko.

⁶ Jestliže dožadující stát požádá o zahájení řízení, nemůže dále stíhat podezřelou osobu pro trestný čin, pro který bylo žádáno o zahájení řízení nebo výkon rozsudku, který nad ní byl dříve pro tentýž trestný čin v tomto státě vynesen. Dokud nebude doručeno rozhodnutí dožadovaného státu o žádosti na zahájení řízení, dožadující stát si zachová právo podniknout všechny kroky ohledně stíhání kromě podání obžaloby, nebo podle okolností případu povolení, aby příslušný správní orgán rozhodl ve věci.

⁷ Odevzdání a převzetí trestního stíhání státního občana jedné smluvní strany justičním orgánem druhé smluvní strany se uskutečňuje podle Evropské úmluvy o předávání trestního řízení z 15. května 1972.

⁸ Má se na mysli nikoli formální právní akt v podobě rozhodnutí o předání trestního stíhání do ciziny, ale rozhodnutí jako výsledek myšlenkového procesu státního zástupce, který řízení vede a který dospěje k závěru, že jsou k takovému postupu dány všechny zákonné předpoklady, pročež následně tento postup předepsaným způsobem realizuje.

⁹ Viz § 383b tr. ř.: „(1) Je-li proti státnímu občanu cizího státu vedeno trestní stíhání pro trestný čin spáchaný na území České republiky, může Nejvyšší státní zastupitelství a po podání obžaloby

uskutečnit jen tehdy, pokud existuje příslušná mezinárodněprávní smluvní úprava, podle níž mohou obě účastnické strany tohoto vztahu postupovat.¹⁰ Např. právě smlouva se Slovenskou republikou takový postup výslovně vylučuje.¹¹

Nicméně z toho, že pravomoc k takovému rozhodnutí svěřuje trestní řád i státnímu zástupci (i když subsidiárně, v návaznosti na příslušnou mezinárodní smlouvu, viz k tomu čl. 13 odst. 1 Evropské úmluvy o předávání trestního řízení¹²), přitom má patrně na mysli „procesního“ státního zástupce, tedy zástupce, který toto konkrétní trestní řízení vede¹³, lze získat pro výše uvedený výklad poměrně silný argument. Činí-li takové rozhodnutí sám státní zástupce vykonávající dozor nad zachováváním zákonnosti v přípravném řízení v případech, kdy mu to zákon a příslušná mezinárodní smlouva dovoluje, jde výlučně o jeho vlastní rozhodnutí. Činí-li tak v jiných případech Nejvyšší státní zastupitelství, zase tomu musí předcházet „rozhodnutí“ příslušného dozorového státního zástupce, jenž k takovému postupu dospěje po posouzení podmínek v dané konkrétní trestní věci. Toto své „rozhodnutí“ pak realizuje tím, že stanoveným postupem a v předepsané formě předloží Nejvyššímu státnímu zastupitelství písemné materiály zpracované již do podoby spisu, jenž má být předán do ciziny i s příslušným průvodním dopisem a žádostí.

Není proto důvod tvrdit, že by tu nově doplněná část v ustanovení § 173 odst. 1 písm. d) tr. ř. měla být vykládána tak, že přerušit trestní stíhání smí dozorový státní zástupce, jenž vedl původní řízení, až v okamžiku, kdy mu je Nejvyšším státním zastupitelstvím sděleno, že akceptovalo jeho návrh na předání trestního řízení do ciziny a kdy podle jím předložených a zpracovaných materiálů takto samo dále v dané věci postupovalo. Naopak, ze smyslu i znění zákona a souvisejících mezinárodních smluv vyplývá, že předání trestního řízení do ciziny je podmíněno vydáním rozhodnutí, jímž se podle českého vnitrostátního práva trestní řízení proti obviněnému přerušuje a že tak může státní zástupce, jenž o předání trestního řízení do ciziny usiluje, učinit až poté, co takové rozhodnutí vydal.

II. K dalšímu postupu poté, co státní zástupce obdržel vyrozumění o výsledku řízení před cizozemských orgánem

Ani důvodová zpráva k tomuto novelizovanému ustanovení písm. d) v § 173 odst. 1 tr. ř. se k otázce dalšího postupu státního zástupce nikterak nevyjadřuje. Ze zákonné i mezinárodněprávní smluvní úpravy těchto vztahů vyplývá, že **režim určující postup státního zástupce po obdržení informace o výsledku trestního**

ministerstvo spravedlnosti předat trestní stíhání příslušnému orgánu cizího státu, jehož je obviněný státním občanem. (2) Nachází-li se obviněný ve státě, kterému se předává trestní stíhání, rozhodne o předání soud a v přípravném řízení státní zástupce.“

¹⁰ K tomu viz např.: Novotná, J.: „Co nového v právním styku s cizinou po 1. lednu 2002 ?“. Trestněprávní revue č. 3/2002, str. 75.

¹¹ Konkrétně její čl. 29 odst. 2: „Justiční orgány smluvních stran se při provádění Úmluvy uvedené v odstavci 1 stýkají prostřednictvím ústředních justičních orgánů.“

¹² Tento článek stanoví: „Všechny žádosti uvedené v této Úmluvě budou učiněny písemně. Spolu se všemi písemnostmi potřebnými pro provádění této Úmluvy budou zasílány buď ministerstvem spravedlnosti dožadujícího státu ministerstvu spravedlnosti dožádaného státu, nebo na základě zvláštního ujednání přímo orgány dožadujícího státu orgánům dožádaného státu; budou vráceny stejným způsobem.“ Při podpisu a ratifikaci Úmluvy učinila tehdejší ČSFR prohlášení, podle něhož žádosti uvedené v Úmluvě musí být v trestních řízeních před podáním obžaloby zasílány Generální prokuratuře České a Slovenské Federativní Republiky. Se zánikem federace a pozdějším zánikem prokuratury v ČR a se vznikem státního zastupitelství pak kompetence samozřejmě přešla na Nejvyšší státní zastupitelství.

¹³ K této nepřilíhš šťastné formulaci viz rovněž autorku příspěvku uvedeného v poznámce pod čarou č. 10.

stíhání vedeného proti určitému obviněnému, které státní zástupce předtím předal do ciziny, se bude dál zásadně řídit ustanoveními té právní úpravy, podle níž bylo předání trestního stíhání do ciziny provedeno.

To znamená, že již v době předávání trestního stíhání do ciziny by si měl státní zástupce, jenž o předání trestního řízení do ciziny rozhodl (resp. se rozhodl věc do ciziny předat a podal Nejvyššímu státnímu zastupitelství v tomto směru příslušný návrh, jde-li v konečné podobě o akt Nejvyššího státního zastupitelství) uvědomit, jaký právní režim bude muset aplikovat na uvedený případ až obdrží informaci cizozemského justičního orgánu o výsledku řízení prováděného cizozemskými justičními orgány na základě jeho žádosti.

Na otázku, o jaký režim půjde, nelze odpovědět v obecné rovině způsobem, podle něhož by bylo možno vždy postupovat stejně ve všech v úvahu připadajících případech právního styku s cizinou tohoto charakteru.

Pokud existuje bilaterální smlouva, která výslovně řeší i tyto otázky a navíc má-li přednost před příslušnou vícestrannou mezinárodní úmluvou, pak musí státní zástupce respektovat její příslušná ustanovení a o případném zastavení trestního stíhání rozhodne za splnění podmínek této bilaterální smlouvy.

Pokud taková smlouva neexistuje (nebo pokud sice existuje, ale z hlediska rozhodování o dalším postupu po skončení řízení před cizozemským justičním orgánem nemá přednost před příslušnou vícestrannou mezinárodní úmluvou nebo na ni v tomto směru odkazuje), bude se zpravidla řídit Evropskou úmluvou o předávání trestního řízení, vyhlášenou pod č. 551/1992 Sb., ve znění vyhlášeném pod č. 147/1993 Sb., nebo Evropskou úmluvou o vzájemné pomoci ve věcech trestních, jež byla vyhlášena pod č. 550/1992 Sb., ve znění vyhlášeném pod č. 31/1997 Sb.

Znamená to tedy, že konkrétní rozhodnutí po obdržení informace o výsledcích trestního řízení před cizozemským justičním orgánem vydá státní zástupce v návaznosti na mezinárodní úmluvu, jíž je Česká republika v tomto směru vázána.¹⁴ Proto musí příslušný státní zástupce, který trestní řízení proti určitému obviněnému (či podezření z trestné činnosti proti určité osobě podezřelého) do ciziny předal, v každém konkrétním případě zkoumat, jaká právní úprava bude rozhodující pro jeho další postup, aby věděl, jak má postupovat poté, co mu cizozemský justiční orgán sdělí výsledek svého řízení. Tedy - jak rozhodl o předaném trestním řízení (o předání podnětu k zahájení trestního řízení na základě podezření z trestného činu).¹⁵ A to nejen obecně – zda má či jen může (ale nemusí) zastavit trestní stíhání, ale za jakých podmínek je k tomuto postupu obligatorně příslušnými ustanoveními dané smlouvy případně zavázán.

¹⁴ Pro porovnání – na rozdíl od Evropské úmluvy o vzájemné pomoci ve věcech trestních - obsahuje Evropská úmluva o předávání trestního řízení ustanovení o překážce pravomocně rozhodnuté věci, a to v čl. 35 odst. 1, jak bude ještě v textu dále uvedeno.

¹⁵ Úprava, obsažená v příslušné mezinárodní smlouvě, podle níž se předání trestního řízení do ciziny děje, nabyla zvláštního významu od 1. června t. r. v souvislosti s nabytím účinnosti ústavního zákona č. 395/2001 Sb., kterým se mění ústavní zákon České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Podle ustanovení čl. 10, který nyní zní: „Vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, jsou součástí právního řádu; stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva“, má od tohoto data ratifikovaná mezinárodní smlouva jednoznačně přednost před vnitrostátní úpravou provedenou zákonem. Na to je třeba pamatovat i při případné konkurenci právních norem v této oblasti.

Některé mezinárodní úpravy výslovně překážku věci pravomocně rozhodnuté neupravují a je pak především na vůli státního zástupce samotného, aby posoudil, do jaké míry je důvodné pokračovat a dokončit trestní stíhání daného pachatele, jehož trestní stíhání předtím předal do ciziny.¹⁶

Pokud mezinárodní smlouva, kterou je nutno na daný případ aplikovat naopak výslovně stanoví, že dané konkrétní rozhodnutí cizozemského justičního orgánu tu vytváří překážku věci pravomocně rozhodnuté, musí státní zástupce rozhodnout o zastavení trestního stíhání, jsou-li pro takový postup splněny podmínky v ní uvedené. Tak je to ostatně upraveno i v pokynu obecné povahy poř. č. 3/1994, kterým se upravuje postup státního zastupitelství při právním styku s cizinou v trestních věcech a trestním stíhání cizinců ve znění pozdějších pokynů obecné povahy.¹⁷

Mezinárodní odbor Nejvyššího státního zastupitelství v této souvislosti upozornil, že pokud jde o Evropskou úmluvu o předávání trestního řízení, je v ní překážka věci pravomocně rozhodnuté upravena odlišně od našeho vnitrostátního práva. Její čl. 35 považuje za takovou překážkou **pouze pravomocný a vykonatelný trestní rozsudek** (a final and enforceable criminal judgement), pokud jím daná osoba byla

- a) zproštěna viny (acquitted),
- b) uložený trest
 - byl zcela vykonán nebo je vykonáván, nebo
 - zcela nebo část z jeho nevykonané části podléhá milosti nebo amnestii, nebo
 - nemůže již být vykonán vzhledem k promlčení,
- c) soud uznal obžalovaného vinným a upustil od potrestání.

Jiné trestní rozsudky za takovou překážku považovány nejsou (tedy např. rozsudky, které dosud nenabýly právní moci nebo nenabudou právní moci). Za tuto překážku nejsou považovány ani

¹⁶ Např. nejčastěji aplikovaná Evropská úmluva o vzájemné pomoci ve věcech trestních nestanoví v tomto směru kogentně žádná pravidla. K tomu viz: Novotná, J., Právní pomoc v cizině v přípravném řízení trestním, C. H. BECK, Praha, 2002, str. 82: „Rozhodnutí, které v návaznosti na trestní oznámení státního zástupce ČR a v souvislosti s trestním řízením vedeným v dožádaném státě učinil jeho orgán, není pro státního zástupce v ČR závazné. Rozhodnutí, kterého bylo takto dosaženo, v žádném případě nepředstavuje překážku pravomocně skončené věci. Úmluva totiž v tomto smyslu neobsahuje výslovné ustanovení, proto státní zástupce (nebo policejní orgán) nemůže odložit věc podle § 159a odst. 2 tr. ř. pro nepřípustnost s odkazem na ustanovení § 11 odst. 2 písm. j) tr. ř., resp. zastavit trestní stíhání podle § 172 odst. 1 písm. d) tr. ř. opět s odkazem na § 11 odst. 1 písm. j) tr. ř. Ovšem může postupovat buď podle § 159a odst. 3 tr. ř. s odkazem na § 172 odst. 2 písm. b) tr. ř., tedy před zahájením trestního stíhání usnesením odložit věc, je-li trestní stíhání neúčelné, protože bylo o skutku pachatele již rozhodnuto cizozemským soudem nebo úřadem a toto rozhodnutí lze považovat za postačující, nebo byla-li věc podle čl. 21 pokynu obecné povahy poř. č. 3/1994 předána až v rámci zahájeného trestního stíhání, může státní zástupce postupovat podle již citovaného § 172 odst. 2 písm. b) tr. ř. Pokud nejsou splněny tyto podmínky, tedy o tomto skutku pachatele v cizině rozhodnuto nebylo a například bylo učiněno procesní, nikoli meritorní rozhodnutí, nebo nelze-li rozhodnutí považovat za postačující, nic nebrání státnímu zástupci v tom, aby pokračoval v trestním řízení. Úkony směřující k pachateli budou pak činěny pochopitelně cestou právní pomoci. (Pokračuje-li státní zástupce v trestním řízení a dožaduje-li právní pomoc ve státě, který nepřijal podle jeho názoru v trestním řízení vedeném k trestnímu oznámení v ČR postačující rozhodnutí, je nutno důrazně státnímu zástupci doporučit, aby ve svém dožádání vysvětlil, proč a na základě jakých právních důvodů žádá o právní pomoc v tomto druhém státě. V této souvislosti je ovšem nutno upozornit na jisté nebezpečí, spočívající v tom, že některé státy mohou odmítnout poskytnout právní pomoc pro trestní řízení vedené v druhém státě pro tutéž věc, tedy tentýž skutek spáchaný tímž pachatelem, který byl již nebo právě rovněž v dožádaném státě stíhán.)“

¹⁷ Konkrétně tuto otázku upravuje jeho čl. 33 odst. 3: „Jakmile nižší státní zastupitelství obdrží od Nejvyššího státního zastupitelství zprávu o konečném rozhodnutí v trestním stíhání v cizině, přezkoumá, zda jsou dány zákonné podmínky k zastavení trestního stíhání podle § 172 odst. 2 písm. b) tr. ř. Vždy však trestní stíhání zastaví nebo zabezpečí jeho zastavení, vyplývá-li z příslušné mezinárodní smlouvy, že pravomocný odsuzující rozsudek soudu cizího státu je překážkou věci rozsouzené i pro řízení vedené v České republice (§ 172 odst. 1 písm. d), § 11 odst. 1 písm. j) tr. ř.).“

rozsudky, které byly vyneseny v trestních řízeních proti veřejnému činiteli nebo veřejné instituci nebo čemukoliv, co má veřejný charakter nebo pachatel byl sám veřejný činitel v tomto státě. Dále smluvní stát, na jehož území byl čin spáchán nebo je považován za spáchaný na jeho území podle právního řádu tohoto státu, nebude povinen uznat důsledky pravomocně rozhodnuté věci, jestliže sám nežádal o zahájení řízení. Čl. 37 této Úmluvy však stanoví, že část V. Úmluvy, která se vztahuje na pravomocně rozhodnuté věci nebrání použití vlastních širších právních předpisů o důsledcích pravomocně rozhodnuté věci ve vztahu k cizím rozsudkům v trestních věcech. Ovšem zase zde jde pouze o **trestní rozsudky**, nikoli o jiná rozhodnutí nebo rozhodnutí jiných orgánů činných v trestním řízení než je soud.¹⁸ Mezinárodní odbor Nejvyššího státního zastupitelství přijal vzhledem ke složitosti této problematiky praxi, podle níž, pokud je příslušnému státnímu zastupitelství zasíláno pravomocné rozhodnutí z ciziny, sděluje formou přípisu (nikoli pokynu, samozřejmě) podle jakého právního režimu se vztahy s daným státem řídí. Tuto praxi je nutno jen vítat.

Ačkoli to výslovně trestní řád pro případ předaného trestního stíhání do ciziny nestanoví, je **státní zástupce povinen vždy po obdržení informace o výsledku trestního řízení před cizozemským justičním orgánem rozhodnout o pokračování v trestním stíhání.**

Proti předchozí právní úpravě, která připouštěla formu opatření¹⁹ činí státní zástupce toto rozhodnutí formou usnesení, které je třeba doručit obviněnému (§ 137 odst. 1 první věta tr. ř.), jenž však proti němu nemá právo stížnosti (§ 141 odst. 2 tr. ř.).²⁰ Povinnost provést tento úkon, tedy vydat usnesení o pokračování v trestním stíhání, vyplývá ze samotného znění zákona, neboť skutečností, která zapříčinila, že odpadl důvod přerušování trestního stíhání je to, že státní zástupce obdržel informaci o výsledku řízení před cizozemským justičním orgánem a je jeho povinností na základě ní rozhodnout meritorně o věci. Tímto rozhodnutím může být podle okolností konkrétního případu buď:

- podání obžaloby u příslušného tuzemského soudu,
- zastavení trestního stíhání pro neúčelnost z důvodu uvedeného v § 172 odst. 2 písm. b) tr. ř., není-li dána ve smyslu příslušné mezinárodní smluvní úpravy povinnost rozhodnout o zastavení trestního stíhání v takovém případě obligatorně,
- zastavení trestního stíhání podle § 172 odst. 1 písm. d) tr. ř. z důvodu uvedeného v § 11 odst. 1 písm. j) tr. ř., je-li k tomu státní zástupce povinen podle mezinárodní smlouvy, jíž se právní režim tohoto řízení řídí, nebo (když v tomto směru půjde o rozhodnutí mezitímní),
- opětovné přerušování trestního stíhání, a to podle § 173 odst. 1 písm. a) tr. ř. – avšak to zcela výjimečně, pokud by nebylo možno zastavit trestní stíhání vůči obviněnému z některého z uvedených důvodů a trestní řízení by nedospělo do stadia podání obžaloby proto, že by se pro nepřítomnost obviněného a to ani za využití prostředků právní pomoci adresované zahraničním justičním orgánům, nepodařilo v potřebném rozsahu objasnit ani základní skutkové okolnosti, bez kterých není možno ve věci rozhodnout (srov. § 186 písm. f) tr. ř.); toto rozhodnutí

¹⁸ Úmluva navíc umožňuje, aby stát učinil vůči celé části V. výhradu. Tu však ČR neučinila.

¹⁹ Srov. tehdejší dikci zákona, která zněla: „Pomine-li důvod přerušování, v trestním stíhání se pokračuje.“

²⁰ Analogii s ustanovením § 160 odst. 7 tr. ř., která by právo stížnosti obviněného připouštěla, tu nelze užít, neboť ustanovení § 141 odst. 2 tr. ř. upravuje tuto otázku kogentně. Nadto je účelem stížnosti, jíž připouští § 160 odst. 7 tr. ř., zajistit přezkoumání důvodnosti trestního stíhání k okamžiku jeho zahájení. Tato otázka je k okamžiku rozhodování o pokračování v trestním stíhání postavena již najisto, a to, že bylo trestní stíhání předtím předáno do ciziny, na ní nemůže nic změnit.

by však přicházelo v úvahu až v případě vyčerpání všech možností, jak dokončit započaté trestní stíhání vůči obviněnému.²¹

Povinnost pokračovat a dokončit takové trestní stíhání vyplývá i ze základních zásad trestního řízení, ze zásady oficiality a legality, nakonec ale i z práva obviněného na spravedlivý proces, neboť i on má právo na to, aby bylo o jeho trestní věci v přiměřené lhůtě rozhodnuto, přičemž takovým rozhodnutím není rozhodnutí o přerušení trestního stíhání, jež nelze z tohoto hlediska považovat za meritorní, ale toliko za mezitímní.

Toto stanovisko bylo vydáno podle ustanovení § 12 odst. 2 zákona o státním zastupitelství.

Nejvyšší státní zástupkyně:
Mgr. Marie Benešová, v. r.

²¹ Samozřejmě pokud by nebyly dány důvody k zastavení trestního stíhání, které se zde uplatní vždy přednostně, nebo k vydání jiného meritorního rozhodnutí, pokud by to výsledky pokračujícího trestního stíhání odůvodňovaly.